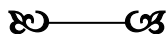

**การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชน
ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร***
**DEVELOPMENT OF MANAGEMENT FOR COMMUNITY DEVELOPMENT
OF PEOPLE TRAINING CENTER IN SUB-DISTRICT, PICHIT PROVINCE**

พระครูวิจิตรวัชชัย วรบุญโณ, พระสุธีวีรบัณฑิต (โชว์ ทสสนิโย),

พระมหาทศกฤษฏา กิตติโสภโณ

Phrawiwithtawanchai Varapunno, Phra Suthivirabandit (Show Thassaniyo),

PhramahaKrisada Kittisobhano

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: Sahara78940@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป ศึกษาองค์ประกอบ และการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชน เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากประชาชนในพื้นที่จังหวัดพิจิตรได้ 399 คน โดยใช้เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงคุณภาพเลือกแบบเจาะจงเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 20 รูปหรือคน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทั่วไปของการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร พบว่าบุคลากรยังไม่มีความรู้ในการทำหน้าที 2) องค์ประกอบของการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร พบว่าองค์ประกอบ 8 ด้านคือ ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม ให้วัดเป็นศูนย์กลางทำกิจกรรม ด้านสุขภาพอนามัยให้ความรู้ด้านสาธารณสุข ด้านสัมมาชีพส่งเสริมอาชีพเสริม ด้านสันติสุขการนำหลักธรรมไปใช้ด้านศึกษา สงเคราะห์สนับสนุนการศึกษา ด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ สงเคราะห์ผู้ประสบภัย ด้านกตัญญู กตเวทิตาธรรม การให้ความเคารพต่อผู้มีพระคุณ ด้านสามัคคีธรรม การพัฒนาผู้นำ 3) การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชน ด้านการวางแผนงาน การกำหนดวางแผน ด้านการลงมือปฏิบัติงาน จัดบุคลากรทำหน้าที่ ด้านการตรวจสอบผล การประเมินผลในการทำงาน ด้านการปรับปรุงแก้ไข การนำผลการประเมินมาแก้ไข

คำสำคัญ: การพัฒนาการบริหารจัดการ; การพัฒนาชุมชน; หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

*Received May 23, 2021; Revised July 5, 2021; Accepted July 6, 2021

Abstract

Objectives of this research were: 1. To study the general condition of community development of Sub-District people training Units in Pichit Province, 2. To study components of community development of Sub-District people training Units in Pichit Province and 3. To develop the development management for community development of Sub-District people training Units in Pichit Province, conducted by the mixed methods.

Findings were as follows: 1. The general conditions of management development for community development of Sub-District people training Units in Pichit province was found that there was knowledge training for people for self-sufficiency, 2. Components of management development for community development of Sub-District people training Units in Pichit Province, conducted with the qualitative research were found with 8 aspects: morality and culture; monasteries were the centers for all activities, health and public highness with knowledge of health for people, right livelihood; supermen income career training, peace; applying *Buddha-dhamma* for problems solving, education welfares; supporting the learning by Information Technology, public welfares; setting up centers for disaster relief , gratitude; paying respect to those who were benefactors and unity; leader strength development, 3. Management development for community development of Sub-District people training units in Pichit Province: Planning; planning with participation from all parties concerned for operation, evaluation, improvement and improvement of the evaluated outputs.

Keywords: development of management; community development; people training center in sub-district.

บทนำ

พระสงฆ์ผู้เป็นสัญลักษณ์ของวัดและของทางพระพุทธศาสนา ทั้งยังเป็นผู้นำจิตวิญญาณของผู้คนในชุมชน พระสงฆ์เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่าง วัด ชุมชน โรงเรียน และรัฐในการจัดทำกิจกรรมต่างร่วมกันกับทางสังคม (พระฐานี จิตวิริโย, 2552) พระสงฆ์เป็นผู้นำทางความคิด มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติวิธีคิดของคนในชุมชน

หนุนเสริมในส่วนของการดำรงชีวิตที่ไม่ประมาท พระสงฆ์จะต้องช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ (พระธรรมปิฎก, พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม, 2540)

จากแนวคิดและบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ของพระสังฆาธิการในจังหวัดพิจิตรโดยจะใช้แนวคิดบทบาทของพระสงฆ์ กับหลักธรรมสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นในระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พ.ศ. 2546 (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กองพุทธศาสนศึกษา, 2546) โดยผู้วิจัยจะศึกษาระดับการปฏิบัติงานอบรมประชาชนประจำตำบล การใช้ทรัพยากรบุคคล การใช้งบประมาณ การใช้เครื่องมือต่างๆ ในการจัดทำกิจกรรม และการจัดการที่มีระบบมาใช้ในการจัดทำกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในการช่วยเหลือสังคมในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการจัดการเครือข่ายเพื่อการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตรเพื่อศึกษาข้อมูลสถานภาพทั่วไปและนำผลวิจัยมาเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาและพัฒนาปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติหน้าที่ในการอบรมประชาชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดพิจิตร และนำข้อมูลเสนอเจ้าคณะปกครองให้ทราบ เพื่อจะได้หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตรให้มีความสมบูรณ์เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่คณะสงฆ์อีกทั้งยังเป็นกรณีศึกษาเพื่อนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการวิจัยไปวางแผนพัฒนาหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร และนำผลที่ได้จากการวิจัยไปปรับใช้ในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร
- 2) องค์ประกอบของการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร
- 3) การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้เขียนวิจัยได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed - Method Research) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้ดังนี้ คือ

1) กลุ่มผู้รู้ (Key Informants) จำนวน 10 รูปหรือคน เป็นกลุ่มบุคคลที่คาดว่าจะเป็นผู้ให้ข้อมูลในเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ “การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร”

2) กลุ่มผู้ปฏิบัติ เช่น พระสงฆ์การระดับผู้บริหาร โดยผู้วิจัยทำการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 รูป

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed - Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากประชาชนในจังหวัดพิจิตร ได้จำนวน 399 รูป จากประชาชนในพื้นที่จังหวัดพิจิตรจำนวน 539,374 คน โดยใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane)

เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ 0.936 เป็นคำถามแบบปลายเปิดและปลายปิด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร” สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพทั่วไปของการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร

จุดแข็ง มีการกำหนดแผนการทำงานในด้านต่างๆ ในการให้ความส่งเสริมแก่ประชาชนในชุมชนทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งสามารถพัฒนาตนเองในชุมชนได้ **จุดอ่อน** บุคลากรในการทำงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการบริหารจัดการ ทำให้ในการทำงานของหน่วยอบรมประชาชนในจังหวัดพิจิตรไม่สามารถทำงานให้เกิดผลประโยชน์แก่ประชาชน **โอกาส** การทำงานของทางหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนของพื้นที่ในตำบลเป็นการกระจายอำนาจจากภาครัฐไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **อุปสรรค** บุคลากรที่ทำงานยังขาดประสบการณ์ในการทำงาน

สิ่งที่จะเข้ามาทดแทนในสิ่งที่ขาดไปได้นั้นก็คือให้การให้ความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ของทางหน่วยงานอบรบประชาชน

2. องค์ประกอบของการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรบประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร

1. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม โดยวัดเป็นสถานที่ในการอบรมศิลปะและวัฒนธรรมเป็นการสร้างคุณค่าทางสังคมและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสถาบันครอบครัวทำให้ชุมชนในสังคมและประเทศชาติให้เกิดความเข้มแข็ง 2. ด้านสุขภาพอนามัย การพัฒนาสุขภาพอนามัยในชุมชนให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพตนเองเป็นการผลักดันให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาสุขภาพอนามัยของตนเอง 3. ด้านสัมมาชีพ การพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งด้านสัมมาอาชีพ โดยมีกระบวนการให้ประชาชนในชุมชนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้กันเองหรือที่เรียกว่า “ปราชญ์ชาวบ้าน” 4. ด้านสันติสุข การจัดกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนรักความสงบให้เห็นโทษของการใช้ความรุนแรงตลอดจนการหาทางออกจากความขัดแย้งด้วยสันติวิธีจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งเพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน 5. ด้านศึกษาสงเคราะห์ ส่งเสริมให้ประชาชนมีการพัฒนาตนเอง เพิ่มความรู้เพิ่มประสบการณ์นำไปสู่สังคมที่เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ในการส่งเสริมให้การศึกษาแก่ภิกษุสามเณรและนักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน 6. ด้านสาธารณสงเคราะห์ มีการดำเนินงานจัดเป็นโครงการต่างๆ ขึ้นมาเองโดยอาศัยความร่วมมือกับผู้นำในท้องถิ่นทั้งในภาครัฐเอกชนในการให้ความช่วยเหลือสังคมในยามที่เกิดภัยอันตรายจากธรรมชาติต่าง ๆ ในท้องถิ่น 7. ด้านกตัญญูทศเวทิตาธรรม ประชาชนร่วมกับทางวัดได้มีการส่งเสริมขนบธรรมเนียมไทยมีวันกตัญญูทศเวทิตามีการกรวดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในเทศกาลสงกรานต์ และทางวัดจัดให้มีพิธีถวายพระพรในวันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ 8. ด้านสามัคคีธรรม การใช้หลัก “บวร” คือ บ้าน วัด และโรงเรียน เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งด้วยการพัฒนาผู้นำให้ผู้นำชุมชนเป็นตัวอย่างที่ดีของชุมชนสำหรับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรบประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.269) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรบประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร อยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร

1) ด้านการวางแผนงาน ในการจัดตั้งโครงการมีการวางแผนการทำงานร่วมกันในงานของหน่วยอบรมประชาชนทั้ง 8 ด้าน ให้ตรงกับการต้องการของประชาชนในชุมชนซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาให้แก่ประชาชนได้ประโยชน์อย่างแท้จริง

2) ด้านการลงมือปฏิบัติงาน การลงมือปฏิบัติงานเป็นการจัดเตรียมบุคลากรเพื่อกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและทำการประเมินผลการทำงานให้เป็นระยะ มีการทำงานติดขัดตรงไหนอย่างไรให้มีการติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อนำเอาข้อมูลมาหาทางแก้ไข

3) ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน การติดตามผลในการทำงานเพื่อนำข้อมูลมาประเมินผลซึ่งสามารถทำการตรวจทั้งในด้านของทรัพยากรที่นำมาใช้ งบประมาณที่ได้กำหนดมาใช้ในโครงการรวมทั้งการทำงานตามหน้าที่ของบุคลากรที่ได้รับมอบหมาย

4) ด้านการปรับปรุงแก้ไข การนำผลการประเมินเพื่อทำให้รู้จุดอ่อนและจุดแข็งของหน่วยเพื่อนำมาบริหารจัดการในส่วนที่เป็นจุดอ่อนก็จะได้นำมาวางแผนในการพัฒนานำมาวางแผนการบริหารจัดการของหน่วยให้มีการดำเนินการพัฒนาชุมชนเป็นไปในทางที่ดีขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึง “การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร” ทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม 2) ด้านสุขภาพอนามัย 3) ด้านสัมมาชีพ 4) ด้านสันติสุข 5) ด้านศึกษาสงเคราะห์ 6) ด้านสาธารณสงเคราะห์ 7) ด้านกตัญญูกตเวทีตาธรรม 8) ด้านสามัคคีธรรม โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคนในสังคมโดยเน้นสร้างคนดีให้เป็นสังคมที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรมรวม มีความพอเพียง โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนเป็นแหล่งในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระราชปัญญาภรณ์ (สิงห์คำ ขยวีโส), (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการสร้างสังคมคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมภายใต้รูปแบบธนาคารความดี สำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหนองเหนือ” ผลการวิจัยพบว่า พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการพัฒนาสังคมไปสู่สังคมที่มีคุณธรรม 8 ประการ คือ ความถูกต้อง ความเสมอภาค ความยุติธรรม ความสันติ ความพอเพียง สามัคคีธรรม การพึ่งพาอาศัย

2. ด้านสุขภาพอนามัย ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชุมชนในด้านสุขภาพอนามัยนั้นเป็นให้ความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐานในการดูแลสุขภาพด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของประสิทธิ์ พิริยะไพบุลย์, (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาการดูแลสุขภาพด้วยตนเองของครอบครัวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผลการวิจัยพบว่า การดูแลสุขภาพของครอบครัว ควรมีนโยบายสนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพของครอบครัวในการดูแลสุขภาพตนเอง

3. ด้านสัมมาชีพ ผลการวิจัยพบว่า หน่วยอบรมประชาชนมีการจัดทำแผนการพัฒนาชุมชนด้วยการส่งเสริมความรู้ในการประกอบอาชีพหลักทางเกษตรกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดความแตกต่างทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา จันทรแดง, (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนโยบายการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง

4. ด้านสันติสุข ผลการวิจัยพบว่า หน่วยอบรมประชาชนในการจัดกิจกรรมสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในชุมชนทั้งยังมีการประสานงานร่วมกับหน่วยงานทางภาครัฐ ให้มีส่วนร่วมในการสร้างชุมชนให้มีแต่สันติสุขเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กริชพัฒน์ ภูวนา, (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาชุมชนอยู่ดีมีสุข กรณีศึกษา: บ้านดอนมัน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมให้ประชาชนได้ขบคิดปัญหาร่วมกันสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาให้กับชุมชน โดยผ่านกระบวนการสนทนาด้วยฐานะที่เท่าเทียมกันดำเนินกิจกรรมที่มีพลังเพื่อเสริมความเข้มแข็ง

5. ด้านศึกษาสงเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า การให้ความสงเคราะห์นักเรียนและเยาวชนมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและมีการประสานงานระหว่าง วัด บ้าน และโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุญาดา สุนทรสารทูล, (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน ในการสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมแก่เด็กและ เยาวชนในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนเกี่ยวกับหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัดโรงเรียน ชุมชน

6. ด้านสาธารณสงเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า หน่วยอบรมประชาชนมีการประสานงานร่วมมือกับภาครัฐ บ้าน และวัด ในการร่วมมือในการปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณวัด และบริเวณรอบๆ หมู่บ้านให้มีความสะอาดสะอาด สวยงาม ร่มรื่นโดยมีวัดเป็นศูนย์กลางเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูชินวรานุวัตร (สิงห์ ชินวโร), (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการสาธารณะ

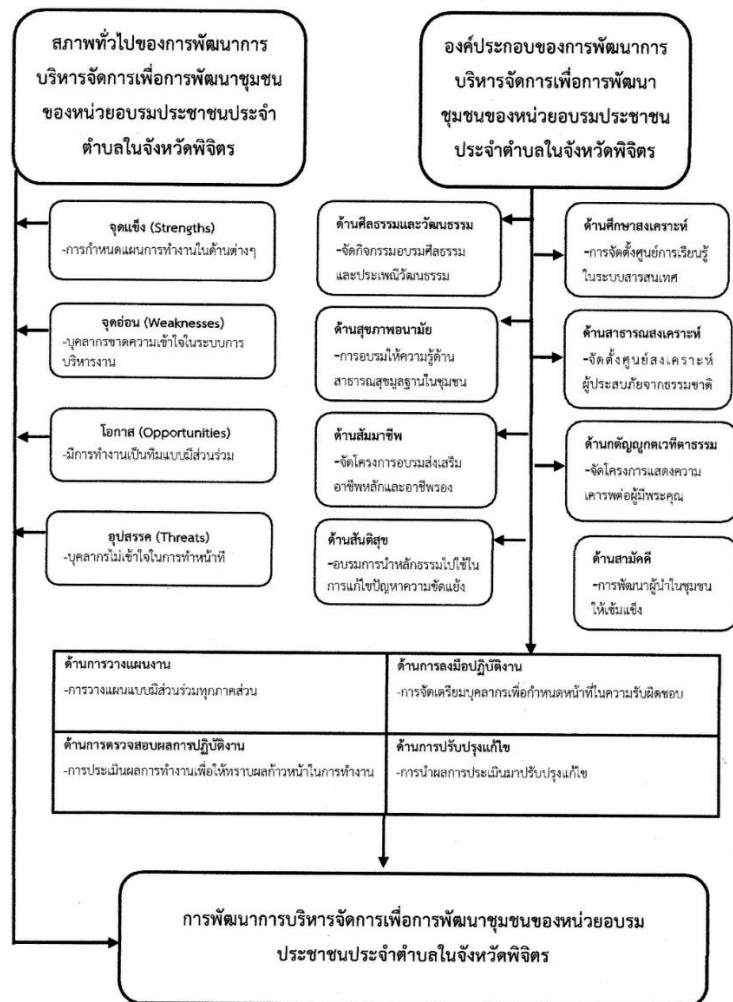
สงเคราะห์ของพระสังฆาธิการ ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 ”, ผลการวิจัยพบว่าการสร้างเครือข่ายภาคีความร่วมมือ 3 ฝ่าย (บ้าน วัด รัฐ) โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อน บนพื้นฐานของความสามัคคีธรรม ด้วย เมตตา สัมมาทิฐิ และความเป็นธรรม

7. ด้านกตัญญูกตเวทีตาธรรม ผลการวิจัยพบว่า หน่วยอบรมประชาชนร่วมกับทางวัดจัดให้มีการทำบุญในวันขึ้นปีใหม่ของไทยและจัดให้มีพิธีรดน้ำขอพรผู้สูงอายุในชุมชนในวันปีใหม่ของไทยในวันกตัญญูกตเวทีตาจัดเป็นมงคลชีวิตของลูก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แม่ชีวงเพชร คงจันทร์, (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างความมั่นคงของครอบครัวไทยเชิงพุทธบูรณาการ” ผลการวิจัยพบว่า การให้ความเคารพกราบไหว้และเลี้ยงดูบิดามารดาเป็นตัวเสริมสร้างความมั่นคงของครอบครัว เพราะไม่เพียงแต่ได้ทดแทนบุญคุณต่อท่านทั้งทั้งสองเท่านั้น แต่ยังนำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตและยังจัดเป็นมงคลชีวิตของลูก

8. ด้านสามัคคีธรรม ผลการวิจัยพบว่า หน่วยอบรมประชาชนร่วมกับวัดเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชนจัดกิจกรรมในการสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งโดยใช้หลัก “บวร” คือ บ้าน วัด และโรงเรียนในการพัฒนาผู้นำและผู้คนในชุมชนด้วยการอบรมเพิ่มเติมความรู้ปลูกฝังจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันในสังคมให้มีการให้อภัยกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูชินวรานุวัตร, (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการสาธารณะสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการ ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาโดยการสร้างเครือข่ายภาคีร่วมมือ 3 ฝ่าย (บ้าน วัด รัฐ) โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง บนพื้นฐานของหลักสามัคคี พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และมีแผนการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร” สามารถสรุปองค์ความรู้ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (พระครูวิจิตรวิชัย วรบุญโญ, 2564)

จากองค์ความรู้การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร” จากแผนภาพผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้ได้ดังนี้

ด้านการวางแผนงาน งานของหน่วยอบรมประชาชนทั้ง 8 ด้าน หน่วยอบรมประชาชนมีการประชุมวางแผนงานเพื่อกำหนดนโยบายในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางดำเนินงานในการทำงานและมีการประสานงานระหว่างบ้านและ

หน่วยงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรมในการเรียนรู้ด้านอาชีพหลักและอาชีพรอง และจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้และอบรมประชาชนงานในด้านอื่นๆ ตามที่ประชาชนในท้องถิ่นมีความต้องการซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาให้แก่ประชาชนได้ประโยชน์อย่างแท้จริง และจะต้องคำนึงถึงว่าประชาชนในท้องถิ่นที่ประกอบอาชีพอะไรมีวิถีชีวิตและทักษะในการทำงานลักษณะอย่างไร ก็จะต้องเน้นถึงความต้องการของประชาชนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่

ด้านการลงมือปฏิบัติงาน หน่วยอบรมประชาชนมีการจัดเตรียมบุคลากรเพื่อกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตามแผนงานในการนำแผนงานไปใช้ตามวัตถุประสงค์จำต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและผลประโยชน์ที่จะได้รับรวมทั้งการกำหนดใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ในการลงมือปฏิบัติแผนงานที่ได้กำหนดไว้แล้วนั้นมักได้รับความร่วมมือในตอนต้น แต่ไม่ต่อเนื่อง ทำให้การเข้าถึงเป้าหมายช้า หรือไม่เป็นไปตามแผนในการลงมือทำงานบนพื้นที่จริงของการทำงานและต้องทำการประเมินผลการทำงานให้เป็นระยะหากการทำงานติดขัดตรงไหนอย่างไรให้มีการติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อนำเอาข้อมูลมาหาทางแก้ไข ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น เพิ่มความมั่นคงต่อชีวิตของประชาชนในชุมชน ก็จะทำให้สอดคล้องกับแผนงานที่กำหนดกลยุทธ์ไว้และตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินตามรายละเอียดกิจกรรมที่กำหนดไว้ในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ

ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน หน่วยอบรมประชาชนต้องมีการตรวจสอบการควบคุมในการทำงานตามวิธีการต่างๆ ที่ได้กำหนดเอาไว้ เพื่อนำข้อมูลมาทำการประเมินผลซึ่งสามารถทำการตรวจสอบทั้งในด้านของทรัพยากรที่นำมาใช้งบประมาณที่ได้กำหนดมาใช้ในโครงการรวมทั้งการทำงานตามหน้าที่ของบุคลากรที่ได้รับมอบหมาย และผลของการตรวจสอบนั้นเพื่อทำให้รู้ถึงความก้าวหน้าของการทำงานของหน่วยอบรมประชาชนว่าจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขหรือข้อที่ควรปรับปรุงอย่างไรในการจัดโครงการพัฒนาชุมชนตามด้านต่างๆ ว่ามีผลประกอบการที่ออกมามีการปรับปรุงแก้ไขหรือข้อที่ควรปรับปรุงอย่างไร และต้องมีการทำรายงานผลการตรวจสอบอย่างเป็นระบบเพื่อให้ทราบถึงการปฏิบัติตามแผนงานที่ได้กำหนดเอาไว้หรือไม่และสามารถดูจากผลผลิตของประชาชน ว่าได้ผลผลิตที่ดีและผลตอบแทนที่ได้รับสูงกว่าเดิมก็ส่งผลให้ประชาชน มีความอยู่ดีกินดีและความมั่นคงต่อชีวิตของประชาชนในชุมชน

ด้านการปรับปรุงแก้ไข การพัฒนาหน่วยงานอบรมประชาชนให้มีความสำเร็จในการทำงานนั้นผู้บริหารหน่วยจัดให้มีพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานโดยการเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้ในระบบการทำงานทั้งในด้านการบริหารจัดการของหน่วยและการดูงานในหน่วยงานอบรมประชาชนที่เข้มแข็งองค์ความรู้ที่ได้จะทำให้เราสามารถพัฒนาการบริหารจัดการของหน่วยประชาชนให้มีความสำเร็จได้ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการในการดำเนินงาน

ของหน่วยงานอบรมประชาชนให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์โลกเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาชุมชนให้ประชาชนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นให้มีความรู้และความเข้าใจอย่างเป็นระบบและมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องหลังการดำเนินโครงการต้องมีการประเมินผลการดำเนินการและการประเมินผลปัญหาของอุปสรรคมาเพื่อนำมาปรับใช้ในแก้ไขในการทำโครงการอื่นๆ จะได้นำมาวางแผนในการพัฒนานำมาวางแผนการบริหารจัดการของหน่วยให้มีการดำเนินการพัฒนาชุมชนเป็นไปในทางที่ดีขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม วัดเป็นสถานที่ในการอบรมศิลปะและวัฒนธรรม เป็นการสร้างคุณค่าทางสังคมและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสถาบันครอบครัวทำให้ชุมชนในสังคมและประเทศชาติให้เกิดความเข้มแข็งในการพัฒนาการจัดการเพื่อพัฒนาชุมชน
2. ด้านสุขภาพอนามัย การขับเคลื่อนในการแก้ไขปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นโดยการจัดให้มีการตรวจรักษาโรค โดยแพทย์อนามัยตำบลและจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการใช้ยาแผนปัจจุบันและจัดให้มีการจัดตู้ยาประจำหมู่บ้าน
3. ด้านสัมมาอาชีพ หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์กลางในการประสานงานร่วมกับวัด บ้าน และรัฐ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมสนับสนุนให้ชุมชนทุกๆ ชุมชนจัดแสดงสินค้าประจำหมู่บ้านของตนเอง ประจำปีเพื่อเป็นแรงผลักดันให้เกิดอาชีพรอง และหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลต้องเป็นผู้รับสินค้ามากระจายสู่สังคม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ด้านสุขภาพอนามัย จัดกิจกรรมร่วมกับสถานพยาบาลของรัฐจัดกิจกรรมตรวจสุขภาพให้กับพระสงฆ์และประชาชนทั่วไปภายในชุมชน
2. ด้านการส่งเสริม จัดมอบทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณรที่สอบผ่าน พระปริยัติในแต่ละชั้น และจัดมอบทุนการศึกษาและอุปกรณ์การศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลน
3. ด้านสันติสุข จัดกิจกรรมให้วัดมีส่วนร่วมกับผู้นำชุมชนจัดประชาคมหมู่บ้านเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนเพื่อธรรมาภิบาล ต่อต้านยาเสพติด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาวิจัยด้าน“รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร” จากความคิดเห็นของประชาชนทั่วไป โดยการวิเคราะห์ถึง

จุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตรในครั้งต่อไป

2) ควรศึกษาวิจัยด้าน“รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดพิจิตร” เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงครั้งต่อไป

3) ควรศึกษาวิจัยด้าน“รูปแบบการบริหารจัดการวัดเพื่อเป็นวัดพัฒนาตัวอย่างในจังหวัดพิจิตร”

เอกสารอ้างอิง

- กริชพัฒน์ ภูวนา. (2554). *รูปแบบการพัฒนาชุมชนอยู่ดีมีสุข กรณีศึกษา: บ้านดอนมัน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประสิทธิ์ พิริยะไพบุลย์. (2559). *การศึกษาการดูแลสุขภาพด้วยตนเองของครอบครัวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: กองสนับสนุนสุขภาพประชาชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ.
- พระครูชินวรานุวัตร (สิงห์ ชินวโร). (2558). *การพัฒนาการบริหารจัดการสาธารณะสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการ ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระฐานี สิตวิริโย. (2552). *การพัฒนาขีดความสามารถของพระสงฆ์เพื่อหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาความยากจน*. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีนิพนธ์) เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พระธรรมปิฎก. (2540). *พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการศาสนา.
- พระราชปัญญาภรณ์ (สิงห์คำ ขยวีโส) ป.ธ. 9. (2556). *กระบวนการสร้างสังคมคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมภายใต้รูปแบบธนาคารความดี สำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหนเหนือ*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- แม่ชีวงเพชร คงจันทร์. (2558). *รูปแบบการเสริมสร้างความมั่นคงของครอบครัวไทยเชิงพุทธบูรณาการ*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- วิทยา จันทรแดง. (2555). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กองพุทธศาสนศึกษา. (2546). คู่มือการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สุญาดา สุนทรศารทูล. (2552). รูปแบบความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน ในการสร้างภูมิคุ้มกัน ทางวัฒนธรรมแก่เด็กและเยาวชนในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.